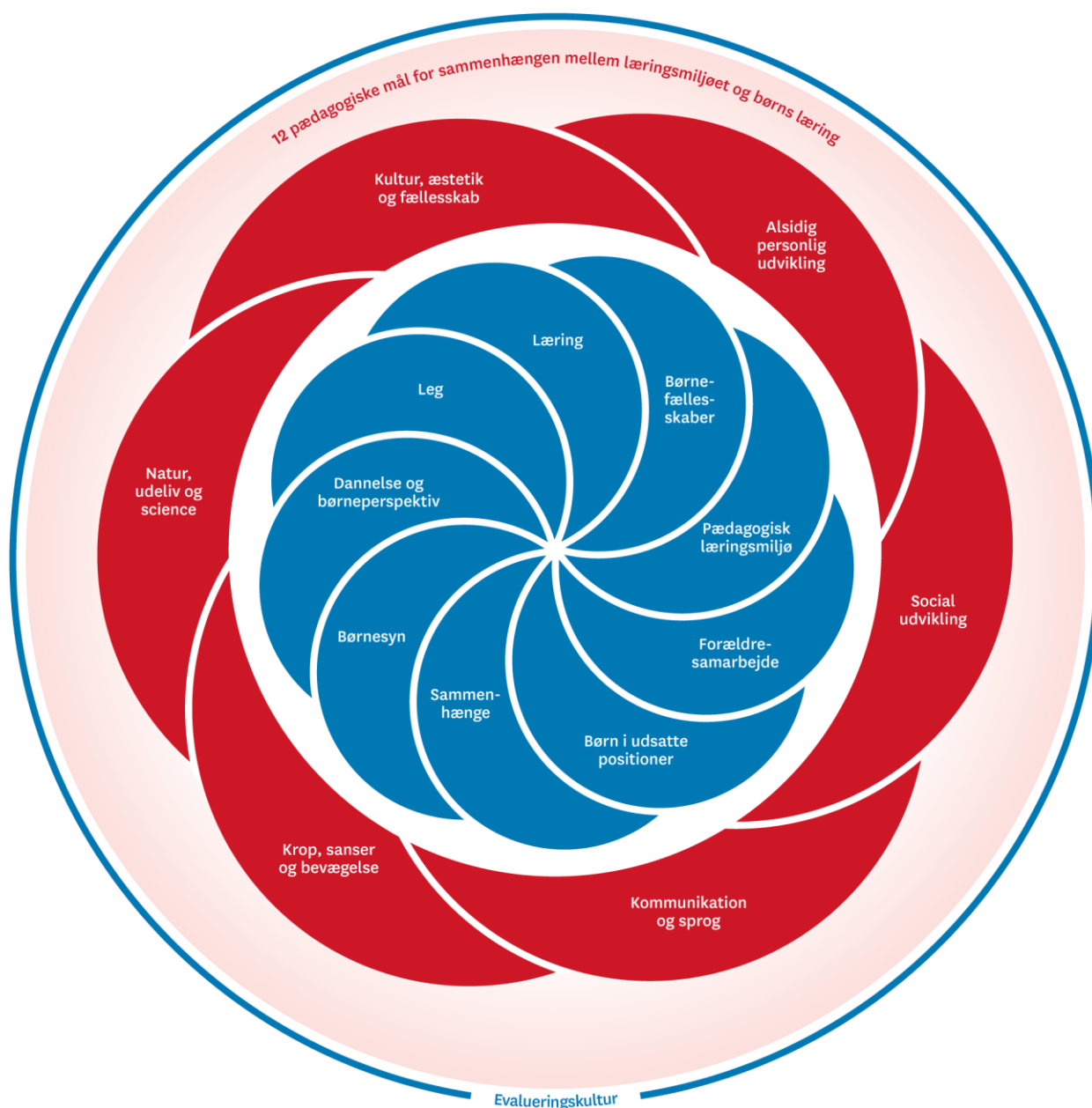

Pædagogisk læreplan for Trolde- og Hyldemosen 2021

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Trolde- og Hyldemosen er to dagtilbud, som tilsammen har ca. 120 børn i 0-6 årsalderen. De to dagtilbud har siden 2017 været ledelsesmæssigt sammenlagt og er beliggende i Herlev nord på hver sin matrikel med ca. 700 m. mellem sig. Husene er placeret i naturskønne omgivelser med både skov og sø tæt på.

Hyldemosen har en vuggestuegruppe (ca. 16 børn) og en børnehavegruppe (ca. 30 børn). Huset er funktionsopdelt med værksted, bevægelsesrum, konstruktionsrum, og grupperum til vuggestuen. Børnehavebørnene har faste spisegrupper, som er fordelt i de forskellige rum.

Troldemosen har to vuggestuegrupper (ca. 12 i hver gruppe) og to børnehavegrupper (ca. 23 børn i hver gruppe). Fra 1. januar til 31. april har Troldemosen tradition for at trække de kommende skolebørn ud af de to børnehavegrupper og danne ny gruppe, en eller to alt afhængigt af antallet af kommende skolebørn og bliver derved til tre/ fire grupper i denne periode. Troldemosen har udover grupperummene også funktionsrum, der er to bevægelsesrum (et i vuggestueafdelingen og et i børnehaveafdelingen), eventyrrum, værksted, alrum opdelt i forskellige tematiserede legemiljøer.

Både Hylde- og Troldemosen har legeplads med mulighed for alsidige aktiviteter/lege, eksempelvis klatre i træer, spille bold, bålsted/-hytte, huler – begge legepladser rummer også mulighed for at opdele legepladsen mellem vuggestue og børnehave.

Trolde- og Hyldemosens fysiske rammer - ude som inde, skaber både rum og mulighed for aktiviteter/lege med stor motorisk udfoldelse og for aktiviteter/lege som kalder på fordybelse. Samtidig skaber de fysiske rammer mulighed for, at børnene kan fordele sig og indgå i mindre grupper og have uforstyrret aktivitet/leg.

Begge huse er certificeret i idræt, leg og bevægelse gennem DGI og har løbende kurser, så vi konstant inspireres og opdateres på feltet.

At tage professionelt ansvar for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse indebærer også at vi som fagpersoner ser på kvaliteten i relationerne voksne-børn og børn-børn. Kvaliteten i disse relationer er af stor betydning og vi understøtter dette relations-arbejde gennem uddannelse af personale indenfor ICDP.

Det er vigtigt for Trolde- og Hyldemosen at børnene mødes af nærværende, engageret, ansvarlige voksne med høj faglighed.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene

Børnesyn

I Trolde- og Hyldemosen lægger vi stor vægt på, at det at være barn har værdi i sig selv. Vi ser hvert barn som kompetent og selvstændigt og vi er opmærksomme på, at børnene kommer med forskellige behov og ressourcer.

Det har betydning for barnet, at det føler sig set og forstået, at dets ressourcer og initiativer er værdsatte og værdifulde, at de har en vigtig rolle i fællesskabet – at de har medbestemmelse.

Børn har brug for nærværende og omsorgsfulde voksne for at føle sig trygge, hvilket er fundamentet for at lære og udvikle sig. Der skal være plads, tid og ro til at være barn.

Vi arbejder i mindre børnegrupper dels for at skabe mere ro og nærvær, men også for at have muligheden for at målrette de pædagogiske aktiviteter, så de møder børnene der hvor de er. Vi tilpasser forventninger og udfordrer børnene med blik for deres individuelle udviklingsbehov.

Vi har stort fokus på at skabe rum i rummet. Det betyder, at der er etableret mindre legeområder på stuerne og i fællesrum, hvor mindre børnegrupper har mulighed for ekstra fordybelse.

Børn har ressourcer til at være med i egen læringsproces, børn er impulsive og lyststyret og vi har fokus på deres hensigter og hvad der ligger bag deres handlinger. Vi følger børnenes spor og tilrettelægger vores hverdag og aktiviteter ud fra det, på denne måde oplever børnene at have medbestemmelse og indflydelse på deres hverdag.

Dannelse og børneperspektiv

I Trolde- og Hyldemosen har vi mulighed for igennem forpligtigende fællesskaber at lære børnene om demokratiske sammenhænge. Dette sker både i planlagte aktiviteter, men også i hverdagsrutinerne. Her lærer

børnene at tage hensyn til hinanden og at der skal være plads til både den enkelte og fællesskabet.

Dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen skal være grundlæggende, og der skal tages udgangspunkt i et børneperspektiv. For at forstå børneperspektivet skal vi ud fra viden, erfaring og observationer prøve at forstå, hvilke behov og ønsker barnet har. Jo ældre børnene er, kan vi inddrage dem i at tydeliggøre børneperspektivet, for eksempel ved at lave børneinterviews, få dem til at tage billeder af deres yndlingssteder og sammen med dem se tingene i børnehøjde.

De erfaringer vi gør os ved at tage børneperspektivet, betyder at vi løbende justerer vores pædagogiske praksis. Det kan være at vi indretter rummene på en anden måde, ændrer børnegrupperne, planlagte aktiviteter eller hverdagsrutinerne

Leg

I Trolde- og Hyldemosen betragtes legen som essentiel for barnet og vi har en forståelse af, at legen skaber grundlag for barnets udvikling og læring af personlige, sociale, kommunikative og kropslige kompetencer.

Leg er i Trolde- og Hyldemosen en stor del af barnets dagligdag, den forekommer i flere former og med forskelligt indhold. Børnenes leg kan opstå spontant og være selvorganiseret eller den kan være rammesat af det pædagogiske personale. Vi er i Trolde- og Hyldemosen opmærksomme på at legen udvikler sig positivt for alle og at inddrage børn, som står udenfor legen og som har et ønske om deltagelse

Vi anerkender værdien i legen og giver god plads og inspiration til legen, hvilket er en forudsætning for, at legen har udviklingspotentialer. Som voksne indgår vi i legen på flere niveauer, vi vurderer hvornår der er behov for aktiv deltagelse, guidning, inspiration eller støtte fra den voksnes side og gennem tilrettelæggelse af spændende, inspirerende lege- og læringsmiljøer stræber vi efter, at skabe de bedste rammer for legen.

Læring

Vi forstår læring bredt, læring sker hele dagen, gennem legen, i relationer, ved pædagogisk tilrettelagt aktiviteter og i rutinerne.

I Trolde/Hyldemosen skaber vi, rammer for et godt udviklings og læringsmiljø, hvor børnene kan være trygge, trives og leve et godt børneliv. Børnene mødes af motiverende og anerkendende voksne, der fremmer børns lyst til at lære og opleve, samt at turde eksperimentere. Vi har fokus på barnets nærmeste udviklingszone og i trygge rammer udfordrer vi barnet, så det barnet kan i dag med støtte fra os voksne, kan barnet selvstændigt i morgen.

Igennem hele dagen har vi en bevidsthed om at arbejde i små grupper for at skabe rum til fordybelse og nærvær - det ses eksempelvis når vi spiser, går tur, i pædagogiske tilrettelagte aktiviteter, i samling og i leg. Vi har en opmærksomhed på at personalet igennem hele dagen fordeler sig rundt i huset, da vi derved skaber små børnemiljøer som fremmer muligheden for læring.

Ved at arbejde på denne måde skaber vi gode betingelser for det enkelte barns og børnegruppens udvikling og læring, Det skaber større muligheder for at gribe det enkelte barn og skabe et samspil hvor den voksne bygger videre på barnets interesse og motivationen for aktiviteten.

Børnefællesskaber:

I Trolde/Hyldemosen har alle børn ret til at være en del af et eller flere fællesskaber. I hverdagen ses mange forskellige børnefællesskaber, nogle selvvalgte andre sammensat af de voksne, nogle med få deltagere andre med mange. Vi arbejder med børnefællesskaber ved at give mulighed for, at alle børnene i huset kan skabe relationer på tværs af stuerne, alder, køn og kultur.

Vi arbejder ud fra et inkluderende perspektiv, med udgangspunkt i ICDP, som er et relations-kompetence program, som tager udgangspunkt i samspejlet mellem barnet og den voksne, men også mellem barn-barn og derved kan denne tilgang også bruges til at styrke barns relation til de andre børn.

Børn lærer og udvikler sig i alle de fællesskaber de er deltagere i, i Trolde/hyldemosen er det både personalet og de øvrige børn, som spiller en rolle i den proces. Det grundlæggende for disse fællesskaber er, at her igennem sker leg, dannelse og læring.

I Trolde/hyldemosen har vi respekt og forståelse for at nogle børn fravælger fællesskabet til tider, det er vigtigt for os at arbejde ud fra en tilgang hvor der er plads til det enkelte barn, der er en forståelse og accept for, at fællesskabet kan rumme det enkelte barns og barnets forskellighed, den forskellighed ser vi som en gevinst fremfor begrænsninger for fællesskabet.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I børnehusene Trolde-/Hyldemosen er vi bevidste om, at skabe pædagogiske læringsmiljø gennem hele dagen. Læringsmiljøet skal understøtte børnenes dannelse, læring og udvikling i et fællesskab hvor alle børn er betydningsfulde.

For at understøtte det pædagogiske læringsmiljø bedst muligt for børnene, er personale ressourcer og kompetencer organiseret på en sådan måde, at denne læring kan finde sted gennem hele dagen.

Der er sammenhæng mellem skabelsen af gode læringsmiljøer og de organisatoriske rammer, personalets kompetencer, børnegruppens sammensætning og størrelse, de fysiske rammer samt deres æstetiske udformning.

Læringsmiljøet er fleksibelt og omskifteligt og skal understøtte den aktuelle børnegruppe. Nogle læringsmiljøer opstår gennem planlagte aktiviteter, andre igennem faste rutiner som frokosten, i garderoben eller på badeværelset.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi indgår i et tæt samarbejde med forældrene om deres barn, med stor respekt for at forældrene er eksperter på lige præcis eget barn og er barnets tætteste relation og vi som professionelle har pædagogisk viden og kendskab til barnet i fællesskabets rammer og indgår i en professionel relation til barnet.

Vi er af en forståelse af, at forældre og vi som professionelle, har et fælles ansvar for et godt samarbejde omkring barnets læring, trivsel og udvikling. Vi har i forældresamarbejdet fokus på den gode dialog og den respektfulde tilgang til forældrene.

Vi starter samarbejdet med forældrene allerede inden barnets start i dagtilbuddet. Ved første møde, som typisk afholdes hos familien og dermed i mere uformelle rammer, er det vigtigt for os, at få skabt en god relation til forældrene og danne grundlag for det gode og konstruktive fremadrettede samarbejde. Vi forventningsafstemmer med forældrene omkring det fremtidige samarbejde, hvor vi vægter åbenhed højt.

Åbenhed og initiativ til dialog (også når det vedrører sårbare emner) er et fælles ansvar – vi opfordrer forældrene til at gå i dialog med os så snart de undres eller har et andet perspektiv at byde ind med. Første møde er også vigtigt fordi det giver os mulighed for, at få kendskab til barnet gennem forældrenes beskrivelse af barnet og somme tider møder vi også barnet og ser det i trygge rammer - dermed får vi de bedste forudsætninger for at give barnet en god start hos os.

Gennem barnets tid i vuggestuen/børnehaven hos os, har vi foruden start samtalen også en samtale kort efter barnet er startet, hvor vi drøfter hvordan forældre/barn trives efter at være startet.

Der foruden har vi samtaler en gang om året med forældrene, hvor vi drøfter barnets trivsel, læring og udvikling og i fællesskab når frem til hvordan både hjem og institution i samarbejde skaber de bedste udviklings-, lærings- og trivselsbetingelser for barnet og børnegruppen. I situationer hvor enten forældre eller personale ser behov for øget mødeaktivitet aftales det. Og når der er brug for at inddrage øvrige faggrupper (ex. Tale-/høre konsulent), så aftales det mellem forældre og personale og der indkaldes til møder.

Når barnet nærmer sig skolestart afholdes det sidste møde med forældrene, hvor det opsummeres hvilke informationer der skal videregives til skolen, for at sikre barnet de bedste vilkår for trivsel, læring og udvikling ved skolestart.

Udover mødeaktivitet vægter vi det daglige samarbejde med forældrene højt. Vi har naturligvis en daglig dialog med forældrene under aflevering og afhentning om barnets dag og trivsel, dog med en opmærksomhed på hvilke informationer der kan gives under aflevering/afhentnings-rammer, hvor både barn og øvrige forældre kan høre med. I situationer hvor barnet eller øvrige forældre ikke skal være en del af dialogen, kontakter vi forældrene på telefon eller inviterer dem til en samtale, hvor vi har mulighed for uforstyrret samtale.

Ud over at samarbejde med de enkelte forældre omkring det enkelte barn, indgår vi også i samarbejde med forældrebestyrelsen omkring børnegruppens udvikling, læring, trivsel og dannelse. Vi har i forbindelse med de styrkede læreplaner drøftelser omkring hvordan vores praksis, hvad enten det er pædagogisk tilrettelagte aktiviteter, leg eller rutiner, støtter op om børnenes udvikling, læring, trivsel og dannelse. Det kan være drøftelser omkring hvilken betydning, vores bevægelses- og legeforløb har for børnegruppen både set ud fra trivlsen i børnegruppen, det motoriske og sociale udviklingspotentiale og børneperspektivet.

I begge huse holdes årets sommerfest traditionelt som cirkusfest - børn, forældre og personale samles til hyggeligt samvær. Børnene optræder i manegen med de numre de har øvet sig på sammen med vennerne og glædes ved forældrenes stolte blikke og en eftermiddag/aften, hvor forældrene er med i vuggestue/børnehave.

Begge huse afholder også en dag, hvor bedsteforældrene inviteres til at komme og være med. Denne dag har vi tradition for, at bedsteforældre og barn sammen planter en plante på legepladsen og efterfølgende leger med børnene – to eksempler på aktiviteter, som skaber sammenhæng mellem hjem og institution.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

At være i en udsat position kan have forskellige årsager - alle børn kan i en periode være i en udsat position som eksempelvis kan skyldes, skilsmisse eller dødsfald i familien. For andre børn er det en mere permanent situation. I Trolde-/Hyldemosen har vi fokus på, at hvert enkelt barn skal være en del af et eller flere fællesskaber, vi arbejder anerkendende, relations og ressourceorienteret og ud fra et inkluderende perspektiv.

I Trolde-/Hyldemosen mødes alle børn med positive forventninger, vi arbejder mod at barnet/børnene skaber tætte relationer til både de voksne og de andre børn. Kvaliteten af interaktion mellem barn og voksne er betydningsfuld for alle børn, men i særlig grad for børn i udsatte positioner.

Alle børn skal inkluderes og indgå i dagligdagen med respekt for de forudsætninger, behov og udfordringer de måtte være i, barnet skal være en del af både det lille og det store fællesskab. Vi arbejder med de handleplaner som vi har udarbejdet på alle børn, og har vi et barn i en udsat position planlægger vi derforuden forløb som tager udgangspunkt i barnets ressourcer, på en sådan måde at barnet møder tilpasse udfordringer og gør oplevelsen positiv for barnet i en måske ellers svær situation. Barnet skal støttes både så det udfordres tilpas og oplever mestring i fællesskabet.

Vi arbejder med små grupper, tilrettelagt sådan at barnet/børnene har det bedst mulige udgangspunkt for det bedste læringsmiljø. Læringsmiljøet tilpasses efter børnegruppens størrelse og behov.

Vi er opmærksomme på at justere og tilpasse rammerne så det tilgodeser alle børn, det kan eksempelvis være, at skærme barnet i en rutinepræget aktivitet, som eksempelvis garderoben, hvor børn i udsatte positioner kan have særlige aftaler om at gå først eller sidst, på den måde kan vi beskytte barnet for u hensigtsmæssig påvirkninger, som kan opstå når mange børn er samlet.

Personalet arbejder med udgangspunkt i barnets ressourcer og deltagelse ud fra vores tætte kendskab til det enkelte barn, vi følger barnet tæt, er understøttende og guidende, og hjælper barnet med at italesætte dets intentioner og hensigter over for de andre børn.

Vi vægter forældresamarbejdet højt, og er i tæt dialog med forældrene. Vi har mulighed for inddragelse af PPR (pædagogisk, psykologisk rådgivning), hvor vi kan søge viden og vejledning, når vi har brug for det.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Vi skaber læringsmiljø, hvor barnet får mulighed for, at udvikle mod til at møde nye udfordringer, fordybe sig, være vedholdende, kunne indgå i børnefællesskaber, tage initiativ til at indgå i relationer, gøre dem videbegærlige samt læringsnysgerrige, så de er klar til at starte skole, når den dag kommer.

Vi har fokus på barnets zone for nærmeste udvikling og giver den værdi, fremfor hvor barnet skal være om et år, derfor italesætter vi gruppen som storgruppe fremfor skolegruppe.

1.maj afgiver vi børn til skolen, hvilket betyder at vi nu står med en ny storgruppe, allerede her begynder vi gradvis at øge krav og forventninger til disse børn, eksempelvis er der flere ”skal-ting” og børnene forventes at være i den samme aktivitet i længere tid.

Vi indgår i et tæt samarbejde med den kommunale skole og får stor respons på, hvilke områder der kan være givtigt for børnegruppen at fokusere på. Vi har særligt fokus på alsidig personlig udvikling, social udvikling samt kommunikation og sprog – vores fokus er derfor ikke på at træne bogstaver, tal, former og mønstre, men at give børnene mulighed for at udvikle deres nysgerrighed overfor netop disse ting.

Vi målretter de pædagogiske aktiviteter i forhold til denne børnegruppe. Det at aldersgruppen samles har betydning for udformningen af rutiner og børnenes legeudvikling – vi puffer dem ud i nye udfordringer samtidig med at vi styrker deres selvværd eksempelvis har vi ”den gyldne stol”, hvor et barn ad gangen får positive ord fra hver enkelt af de øvrige børn i storgruppen. På denne måde får det enkelte barn både øvet sig i at være i centrum og øvet sig i at sige noget i en større gruppe.

Vi præsenterer gruppen for nye projekter, som stadig er genkendelige, da der gennem flere år er traditioner for hvad storgruppen det sidste år arbejdede med. Bevidstheden om at de nu står for tur som storgruppe bevirker, at de klargør sig/vokser.

De nye ting vi præsenterer dem for understøtter deres lyst til at lære og mod på nye oplevelser. Vi vægter at børnene får mærket hvem de selv er, hvem de er i forhold til andre og hvad en god ven er – her anvender vi fri for mobberi, som understøtter selvregulering og opmærksomhed på andre og respekt for forskelligheder.

Trolde- og Hyldemosen har et tæt samarbejde omkring de store børn både omkring tilrettelæggelse af de pædagogiske aktiviteter og afholdelse af aktiviteter, som kan skabe relationer på tværs, hvilket fremmer trygheden, når et barn skal starte skole "alene" fra den ene institution.

Det tætte samarbejde med de kommunale skoler er med til at styrke børnenes forudsætninger for at kunne mestre en positiv overgang til skolen – der bliver tilrettelagt besøgsdage begge veje, hvilket styrker barnets kendskab til skole – vi sender børn til mange forskellige skoler, også privatskoler og vægter at få besøgt dem alle. Børnene får ved disse besøg sat ansigter på deres kommende venner, nye voksne og ser de nye rammer.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi benytter det omkringliggende lokalsamfund i høj grad og organiserer gerne pædagogiske aktiviteter på en måde, så vi får inddraget lokalområdet, som blandt andet indbefatter legepladser, både dem som ligger tæt på, men også motoriklegepladsen som ligger nede i Herlev.

Vores børnehuse er beliggende tæt på skov, sø, rideskole og område omkring golfbanen og når vi besøger disse steder giver vi børnene mulighed for, at få andre naturoplevelser end hvad børnehusenes legepladser kan tilbyde. Disse steder kender børn og voksne godt, og det er interessant at følge naturens udvikling på disse ture, stimulere kroppens sanser og muligheder, samt give børnene en tryk oplevelse uden for Trolde/Hyldemosen. Turene henvender sig til, hvad den aktuelle børnegruppe har brug for, deres interesse eller som en del af et forløb.

Vi får hvert år tildelt muligheden for at bruge Naturcenter Kildegården 1-2 uger og her har vi muligheden for at tilbringe hele dagen på stedet, med alle dets faciliteter og indgå i et tæt samarbejde med stedets naturvejleder, som med alle sine kompetencer og viden på området tilfører både det pædagogiske personale og børnene oplevelser og viden indenfor det naturfaglige område.. Udover disse uger, bruger vi stedet med alle deres dyr som et yndet udflugts mål i forbindelse med eksempelvis tema uger.

Af kulturtilbud benyttes Herlev medborgerhus som løbende har teaterforestillinger som vi flittigt benytter os af i det omfang det er muligt.

Herlev biblioteket bruges som et pædagogisk læringsmiljø, i forbindelse med højtlesning og sprogstimulering, men også som et sted hvor børnene medinddrages i forhold til valg af bøger til højt læsning eller til emner/temaer vi arbejder med.

Vi har løbende praktikanter fra de omkringliggende skoler i erhvervspraktik, og ad flere omgange har vi haft frivillige i huset som har valgt at bruge nogle formiddage sammen med børnene hvor de eksempelvis læser højt eller spiller spil med børnene.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I Trolde-/Hyldemosen er vi opmærksomme på at udvikle og fastholde et godt børnemiljø, da vi er vidende om, at et godt børnemiljø, fremmer børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Børnemiljøet omhandler både det fysiske, psykiske og æstetiske miljø.

Ved etablering af de pædagogiske læringsmiljøer medtænker vi børnemiljøet.

Det fysiske børnemiljø miljø i Trolde-/Hyldemosen inviterer til leg og aktiviteter både ude og inde og rummer mulighed for fysisk aktivitet, fordybelse og stille lege. Vi tilstræber at det fysiske miljø bidrager til stimulerende og inkluderende læringsmiljøer og dels fremmer børnenes lyst til bevægelse, fordybelse, kreativitet og dels inspirerer børnene i legene og aktiviteterne.

Vores fysiske indretning tager udgangspunkt i lege-/aktivitetszoner, som er tilpasset børnegruppens behov og interesser. Legezonerne både ude og inde er indrettet til forskellige typer af leg og inviterer til henholdsvis stille og mindre stille lege, hvor der skabes mulighed for, at en børnegruppe kan fordybe sig i legen og undgå for mange forstyrrelser fra øvrige lege. Det har en positiv betydning for konfliktniveauet, at børnene har mulighed for at engagere sig i egen leg og samtidig har det også en positiv betydning for støjniveauet, at børnene er fordelt over flere rum og har mulighed for fordybelse og uforstyrrethed i legen.

Vi har en særlig opmærksomhed på støj og har efter samråd med vores tale/høre konsulent justeret i praksis for at minimere støj. Vi har helt konkret dupper på alle taburetter/stole, kurve til legetøj (fremfor plastikasser), primært legetøj uden lyd, musik bruges ikke som baggrunds ”støj” kun ved pædagogiske aktiviteter i rum med deltagende børn og voksne på bord omkring måltidet.

Vi tænker også i visuel støj og er af en opfattelse af, at ryddelighed og indbydende læringsmiljøer, hvor legetøjet fremstår helt og i rette sammenhænge er medvirkende til at skabe ro for børnene.

Vi er også af en forståelse af, at børnenes kreationer skal behandles respektfuldt og når de skal pynte i huset er det vigtigt, at vi både viser respekt for barnets produkt samtidig med at vi tager højde for helheden og den visuelle støj, eksempelvis sætter vi børnetegningerne velorganiseret op med læretyggegummi og ikke tilfældigt med klisterbånd henover tegningen. Vi har også i denne sammenhæng fokus på at vores lokaler fremstår rimelige og ikke skriger på maling.

Vi vægter højt, at dele børnene op i løbet af dagen i vores pædagogiske aktiviteter og rutiner, da vi ved, at små grupper af børn fremmer muligheden for trivsel, læring, udvikling og dannelse, da det eksempelvis øger mulighed for det pædagogiske personale, for at være nærværende og engageret - og komme tættere på det enkelte barn og derved få et bedre grundlag til at kunne arbejde med barnets nærmeste zone for udvikling.

Trivslen i børnegruppen bliver tydeligere for det pædagogiske personale i en lille gruppe og en målrettet indsats for at bevare/styrke relationerne eller andre udfordringer som fylder for enten det enkelte barn eller

børnegruppen bliver mere specifik. De små børnegrupper optimerer også muligheden for, at alle børn kommer til orde og bliver set i aktiviteterne.

Børneperspektivet kommer til udtryk gennem iagttagelser af børnene, udtalelser fra børnene og dialog med børnene, som det pædagogiske personale får kendskab til gennem dagligdagen med børnene. Vi har tradition for systematiske samtaler med de ældste børn om børnemiljøet, hvor vi blandt andet kommer omkring trivslen, venskaber, yndlingslege/-steder.

Vi er bevidste om at tonen, samspillet og atmosfæren i husene har betydning for både børns og voksnes trivsel, ligesom vi stræber efter at være gode rollemodeller, som børnene kan spejle sig i.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børnehusene Hylde-/Troldmosen har stort fokus på børnenes alsidig personlig udvikling, denne udvikling sker igennem alle dagens aktiviteter og læringsmiljøer. Vi ser det enkelte barn som kompetent, med masse af potentiale og ressourcer. Vi har fokus på at styrke og støtte barnet i en positiv selvopfattelse ved

anerkendelse, omsorg og respekt.

Vi giver barnet redskaber til at kunne løse konflikter selv og hjælper det i dets brug af kropssprog og mundtlige formuleringer til at kunne sætte ord på følelser og handlinger. Vi hjælper dem til at kunne mærke egne grænser, at kunne sige fra og til og kunne indgå som en social del af det større eller mindre fællesskab.

Når vi sammensætter børnegrupper ud fra forskellige kriterier, eksempelvis aldersopdelt, på tværs af alder, på tværs af stue eller køn gør vi det ud fra en overbevisning om at de herigennem kan profitere af hinandens kompetencer, at de oplever at mærke sig selv i fællesskabet, og lære at se hinandens forskellighed som en styrke.

Når vi i dagligdagen hjælper barnet med at kunne sætte ord på egne og andres handlinger og følelser, ses det blandt andet når vi til samling giver det enkelte barn plads og rum til at være i fokus, blive set og hørt. Vi arbejder med at vente på tur og lytte til hinanden. Vi bruger "fri for mobberi" som et redskab til at hjælpe børnene til at sætte ord på følelser og adfærd, og er efterfølgende medspiller når erfaringerne skal omsættes til adfærd.

Vi anerkender og opmuntrer børnene i deres initiativer i forhold til at opsøge og afprøve nye relationer. Imens vi samtidig er positive rollemodeller og hjælper børnene i gang med leg ved at understøtte barnets egen ideer og ønsker, men også ved at præsentere dem for forskellige kendte og ukendte situationer og aktiviteter.

Den store dag i manegen

Når vi holder vores årlige Cirkusforestilling medinddrages børnene ved at komme med ideer og input til de enkelte numre, de overskrider egne grænser ved at klæde sig ud, være på og optræde foran et telt fuld af søskende og forældre. Vi oplever gennem de 3 uger temaet kører, at forældre dagligt kommer og fortæller hvordan børnene øver sig hjemme og hvordan de forventningsfulde tæller ned til den store dag, hvor de står i manegen, vi oplever hvordan børnene vokser i troen på egen kunnen, og ser de usikre børn udvikle mod til at turde stå frem i teltet og selvsikkert gå ind og optræde. Eksempel på dette så vi tydeligt da en lidt stille, genert pige på 3 år kom hver formiddag igennem de 3 uger og spurgte indtil : *hvornår skal vi øve?*, og hun fortalte : *jeg har øvet mig hjemme*. Vi så at hun på selve forestillings dagen, stod glad og forventningsfuld og trippede for at komme i linedanser tøjet. Hun gik med et stort smil på læben, lidt genert, ind i teltet sammen med resten af truppen, men da det blev hendes tur til at gå på line gik hun målrettet frem og tilbage, nejede, smilede stort, alt imens hun kikkede ud til publikum og nød øjeblikket som artist.

Praksiseksempel – Troldeposen - børnehaven

Det vigtigste for barnets udvikling af alsidig personlig kompetence er, at barnet oplever at få omsorg og nærvær, at de føler sig set og hørt. I en hverdag hvor barnet daglig oplever udfordringer som, det at vente på tur, at skulle kunne løse konflikter, at være selvhjulpne og lign. er vi voksne motiveret og støttende, vi guider barnet på en anerkendende måde sådan at barnet, tror på de kan klare udfordringen. Vi oplever at barnet får en større tro på egen kunnen når det eksempelvis efter at have taget flyverdragten på i garderoben, får en hige five og et kram med på vejen ud på legepladsen.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en resource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Sociale kompetencer vokser og udvikles i fællesskabet, I fællesskaber gør børnene sig erfaringer med hvad det vil sige at deltage, have indflydelse og give plads til andre og i fællesskabet udvikler børnene empati, som er grundlæggende for deres sociale handlemuligheder.

Vi anerkender børnene som individer med forskellige styrker, men viser samtidig børnene glæden ved fællesskabet. Vi prøver at skabe interesse og begejstring for andre børn, ved positivt at italesætte deres lege og kompetencer.

I Trolde-/Hyldemosen skaber vi inkluderende fællesskaber. Ved inkluderende fællesskaber forstår vi at alle børn er en del af et større eller mindre fællesskab, hvor ligeværdighed og udvikling er centralt. Især fællesskaber omkring leg er en vigtig kilde til børns sociale udvikling. Leg er til stede i alle situationer i det pædagogiske læringsmiljø – som børnenes selvorganiserede leg, i rutiner og i pædagogiske aktiviteter. Vi guider børnene i hvordan de kan komme ind i legen. Vi går både foran, bagved og ved siden af barnet. Vi støtter børnene i at blive forstået og skabe relationer. Eksempelvis ved at sætte ord på følelser og begreber.

Vi arbejder med børneperspektivet ved at give mulighed for, at alle børnene i huset kan skabe relationer på tværs af stuerne, alder, køn og kultur. Vi opstiller rammer og sammensætter relationer sådan at hvert barn får mulighed for at udvikle både lederegenskaber og rummelighed til at lade sig lede.

Vi har fokus på arbejdet i små grupper, når børnene er i en lille gruppe med en nærværende voksen, har den voksne mulighed for at understøtte læringsmiljøet på en måde så relationerne udvikles, og derigennem

udvikle barnets empathiske og sociale handlemuligheder.

For at skabe en vedvarende inkluderende kultur børnene i mellem arbejder vi med "fri for mobberi" - hvilket er med til at udvikle og bevare gode børnefællesskaber. Vi bruger samtalekortene på en måde så børnene lærer at sætte ord på handlinger og følelser, vise omsorg for hinanden og skabe mod til at gribe ind samt sige fra og til. Alle børn får deres egen lille bamseven som følger barnet fra børnehaven start til børnehaven slut.

Det er vigtigt at børnene støttes i dannelsen af nye venskaber da det er igennem det gode fællesskab, at barnet trives. Børnene skal opleve at føle sig set, hørt, samt opleve at se forskelligheder som en ressource. Det er de voksnes ansvar at facilitere et positivt samspil i børnegruppen, som skal skabe grobund for gensidige og jævnbyrdige relationer mellem børnene. Vi lærer børnene at respektere hinanden og at det samtidig er i orden at være forskellige og at have en anden mening.

Der skal være plads til at børnene giver udtryk for egne følelser og behov samtidig med, at de forstår, at andre kan have de samme behov. Vi italesætter børnenes mimik, og kropssprog, når vi italesætter børnenes følelser og behov, og lærer børnene at respektere forskelligheder og bruge disse i deres samspil, giver vi børnene grobund for at udvise empati.

Vi udviser glæde, interesse og nysgerrighed for det enkelte barn. Vi er bevidste om at være positive rollemodeller i det pædagogiske læringsmiljø, og vi er engagerede og tydelige voksne som børnene kan spejle sig i. Vi viser begejstring for det enkelte barn og italesætter barnets styrke og handlinger på en måde, så andre børn får øje for barnet.

Sangkuffert i vuggestuen

Det er morgen og der sidder 8 vuggestuebørn omkring vores lille kuffert, som indeholder små ting, der hver især symboliserer en kendt børnesang. Hvert barn skiftes til at vælge en sang. En dreng på to år sidder som nr. 4 i rækken, men det er svært for ham og han er lidt ked af det. Han øver sig i at vente på tur og glæder sig undervejs over de sange de andre børn vælger. Da det bliver hans tur vælger han glad en sang og er tydelig stolt over, at de andre synger med på hans sang.

Praksiseksempel-Hyldemosen - Vuggestuen

Det er vigtigt for børn i alderen 0-3 år, at de oplever voksne, der er tilgængelige, nærværende og udviser lyst til at interagere med dem. Det bruger vi rigtig meget tid på hver dag. Fra børnene møder ind i vuggestuen om morgenen udviser vi lyst i form af mimik og stemning. Vi rækker armene frem, smiler og møder børnene anerkendende.

Vi forstår legen i vuggestuen som når voksen-barn eller barn-barn har glæde af et fælles samspil, at de er i stand til at reagere og opfange hinandens følelser og stemning. Når børnene leger støtter vi dem i deres positive reaktioner overfor hinanden. Vi anerkender dem i deres konstruktive tilgang til andre.

Vi oplever, at børnenes relationer til hinanden styrkes igennem de daglige rutiner vi har iværksat. I vores omgang med børnene, både i leg, planlagte aktiviteter og rutinesituationer, anerkender vi dem, som individer med forskellige styrker, men viser samtidig børnene glæden ved fællesskabet. Vi prøver at skabe interesse og begejstring for de andre børn, ved positivt at italesætte deres lege og kompetencer.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Herlev kommune har et særligt fokus på børns sproglige udvikling ved tidlig, målrettet og systematisk indsats. I Trolde- og Hyldemosen er der ansat pædagoger med videreuddannelse indenfor sprog og kommunikation. Sprogpædagogerne følger Herlev kommunes retningslinjer og sprogvurderer derfor børnene i 3- og 5-årsalderen. Hvis nødvendigt igangsættes samarbejde med forældre, stuepædagoger og eksterne konsulenter.

Sproget er en væsentlig del af barnets udvikling, da vi gennem sproget kommunikerer med vores omverden. Sproget er med til at skabe vores virkelighed og sproget er fundamentet når vi skal skabe relationer til andre. Vi skal derfor støtte børnene i at udvikle deres ordforråd og i at forstå de begreber og regler, der gælder for både det verbale og nonverbale sprog. Samtidig skal vi hjælpe børnene med at forstå sammenhængen mellem det talte sprog, mimik og kropssprog. Sproget er ligeledes vigtigt i forhold til børnenes følelsesmæssige udvikling, da sproget giver børnene mulighed for at sætte ord på de følelser de har og oplever. I sproget lærer børnene at lytte, stille spørgsmål og blive bevidste om, i hvilke situationer sproget bruges.

Vores sproglige indsats er bygget op omkring følgende læringsmål:

- At børnene udvikler et godt og bredt ordforråd i et stærkt sprogligt læringsmiljø.
- At børnene udvikler en god sprogforståelse.
- At børnene oplever et læringsmiljø, hvor de bliver nysgerrige over for nye ord og udtryk.
- At børnene oplever et læringsmiljø, hvor de får tid og ro til at kommunikere med hinanden såvel som med de voksne

Vi arbejder bl.a. med den integrerende baggrund og barnets egen fortælling fx via barnets hus, postkort fra ferier, nedslag i hjemmets fortællinger (besøg hos bedsteforældre ol.). Altså lade barnet blive inspireret sprogligt med udgangspunkt i den hjemlige base.

Børns brug af fantasi i legen, gør det muligt for børn at overskride begrænsninger i den virkelige verden, udforske nye muligheder, kompensere for mangler, forestille sig noget og skabe alternativer til det, der er her og nu-givet. Børns selvorganiserede lege er af allerstørste betydning for børns udvikling af kreativitet og sociale kompetencer, fordi de knytter sig til deres betydningsverden, deres motivation, følelser og tanker.

Vi følger børnenes spor via sprogunderstøttende temaer, hvor det er efter børnenes interesse og de forskellige lege som børnene leger som forløbene tilrettelægges efter. Det er for alle børn

Børnene i børnehaven har gennem den sidste uges tid brugt rigtig meget tid på at samle hasselnødder på legepladsen. En dag kommer en dreng på 5 år i børnehaven med en opskrift på hasselnøddedecreme, og samtidig er børnenes interesse for nødderne steget dag for dag. Vi har på legepladsen haft lange snakke om vi mon kan finde andre nødder i Danmark som kan spises, kender vi andre nødder fra andre lande? Vi bruger de næste uger på ture i skoven på jagt efter bog fra bøgetræerne, vi laver hasselnøddedecreme sammen med børnene. Vi har været på indkøbstur i det lokale supermarked og købt: kokosnødder, valnødder, pekannødder og pistacienødder. Vi kommer vidt omkring i dette nøddeprojekt som udelukkende blev stablet på benene grundet børnenes store interesse heri

Praksiseksempel – Hyldemosen- børnehaven

Det sproglige arbejde er altid en del af de aktiviteter og læringsforløb som vi tilbyder, også inden for de andre læreplanstemaer. Som del af den daglige sproglige indsats gør vi flittigt brug af lokal- og nærmiljø, bibliotek, indkøbsture, ture i naturen og legepladser. Literacy er en del af vores sproglige arbejde, Literacy knytter sig bl.a. til de symboler vi støder på i vores omgivelser, dette er både færdselsskilte, firmalogoer m.m.. Børnene laver deres egen ønske/indkøbsseddel ved at klippe billeder ud fra reklamer ol.. Literacy er en metode hvorigennem man styrker børnenes interesse for både bogstaver og ord. Vi bruger konkrete som en del af bl.a. sangkufferten og ved morgensamling.

Vi integrerer sproglege i dagligdagens rutiner, vi rimer ved frokosten, laver små forholdsordslege på legepladsen, læser bøger med udgangspunkt i dialogisk læsning (hvor vi laver små stop og har samtale med børnene om det vi oplever i historien) og vi inddrager børnene i dagens praktiske gøremål.

Vi oplever i øjeblikket en stor interesse for begreberne stor/lille, meget/lidt og kort/lang hos de store børn i vuggestuen. Denne interesse følger vi bl.a. op på under frokosten, hvor et af børnene forleden nævner, at vi både har en stor og en lille kande på bordet. "Den store kande er til de voksne, der er meget vand i" fortsætter et barn, hvorefter et andet barn siger, "den lille kande er til børnene" og vi fandt sammen ud af, at den er der kun lidt vand i. Vi så flere ting på bordet; kopper, bestik og madder, som både var der i en stor og lille udgave.

Samtalen gik videre over i en snak om, at de voksne er meget større end børnene og har meget lange ben, mens børnene er mindre end de voksne og har korte ben. Vi rejste os op, så man kunne se forskellen. Et barn synes selv at han var meget stor og med dukken lige ved siden af kunne vi se, at hans hånd jo også var meget stor i forhold til dukkens hånd, og hans ben var meget lange i forhold til dukkens ben, som var meget små.

Praksiseksempel – Troldemosen- vuggestuen

Vi er i vores hverdagspraksis bevidste om, at være sproglige rollemodeller. Vi støtter børnene og engagerer dem i meningsfulde samtaler for derigennem at skabe rammer for sproglige erfaringer. Vi er lyttende og nærværende og styrker dermed barnets lyst til at bruge sproget. Vi er altid opmærksomme på, at alle børn bliver mødt der hvor de er rent sprogligt, derfor justerer vi dialogen så alle børn føler sig som en del af et sprogligt fællesskab.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi er en institution med fokus på idræt, leg og bevægelse, og er blevet idrætscertificeret af DGI. Hvert år har vi forskellige temadage, hvor vi får viden både praksis og teoretisk om nye bevægelsesmuligheder vi kan introducere til børnene, eksempelvis hvordan vi kan bruge vores udeområde og hvordan vi implementere en slåskultur for børnene.

Derudover har vi pædagoger fra hvert hus, som er i gang med motorikassistent uddannelsen, hvor de får en større viden om børns sansemotoriske udvikling, og lærer gennem forskellige lege og bevægelsesaktiviteter at iagttage og stimulere børns sansemotoriske udvikling. Denne viden videregiver de til deres kollegaer, når kurset er færdigt.

Vi ønsker gennem leg og bevægelse at give alle børn, uanset individuelle behov, de bedste muligheder for dannelse, trivsel, læring og udvikling gennem deltagelse i det sociale fællesskab i Trolde- og Hylde- mosen. Vi forsøger at give børnene lyst og glæde ved bevægelse gennem øget fokus på bevægelse i hverdagen, både i planlagte aktiviteter, rutiner, og i voksen- og børneinitieret leg samt øge børnenes kropsbevidsthed.

Vi stræber efter at vores pædagogiske læringsmiljø i både Trolde- og Hylde- mosen understøtter, at alle børn har mulighed for at udforske og eksperimentere med mange forskellige måder at bruge kroppen på. I vuggestuen, både i Trolde- mosen og Hylde- mosen, er der for at invitere og motivere børnene til at bevæge sig, udforske og eksperimentere, indrettet et pædagogisk læringsmiljø med rutschebane, gynges, store skummoduler til at kravle på og andre spændende motoriske udfordringer. På denne måde bliver det en integrale

ret del af livet i vuggestuen, at man kravler, balancerer, rutscher, slår kolbøtter og som i regel i samspil med sine venner.

Derudover inviterer det pædagogiske personale også til lege, der indeholder masser af bevægelse, det kan være sanglege med masser af bevægelse, smide en masse små bolde ud på stuen og give hvert barn en fluesmækker til at slå til boldene med, danse til god musik og meget andet.

I de daglige rutiner har vi fokus på at støtte barnet der hvor det er, i forhold til at blive mere og mere selvhjælpen. Det er ikke kun en motorisk udfordring, men er også med til at styrke selvtillid og selvværd, når man mestrer en ny opgave. De øver i at tage tøj af og på, spise selv, hælde mælk i koppen, kravle op og ned af stolene, gå på wc og selv at hjælpe til hvor de kan. (Hente deres kurv på badeværelset, lægge hagesmækken til vask o.s.v)

Den fysiske side af sansning kan ikke stå alene, derfor bliver børnene også præsenteret for et pædagogisk læringsmiljø med kreative aktiviteter som at male, tegne, klippe, klistre m.m. De har også selv adgang til mere rolige aktiviteter som puslespil, stable klodser m.m. Når vi spiser, bliver børnene præsenteret for et bredt og varieret udvalg af mad, som de opmuntres til at smage på (have madmod), vi omtaler maden positivt og taler om hvad det er, om det er koldt eller varmt, sødt eller surt, grøntsager eller kød, farver, størrelser og meget andet. Maden er præsenteret, så den fremstår visuelt indbydende. Børnene øver sig i at spise med ske/gaffel, hælde mælk op, øse mad op og hjælpe sine venner ved at række maden videre.

Vi bruger også det udendørs rum, både legepladsen, men også lokalområdet. Når vi for eksempel går rundt om søen, bliver der løbet, hoppet, trampet i vandpytter, løbet op af bakker, ned af bakker, holdt i hånden, ventet på hinanden og mange andre ting.

De voksne skaber rammerne for at børnene føler sig trygge, hvad enten det er inde eller ude. Ved at udvise glæde, samt skabe nogle genkendelige rammer, giver vi børnene tryghed i aktiviteterne. Herved tør de udfolde sig, fordybe sig og udvikle deres kompetencer. Således udvikles kropsideidentiteten via kropslige erfaringer i sociale samspil.

I børnehaven sker meget af det samme, selvfølgelig tilpasset til deres udviklingsstrin. Indendørs er børnehavens pædagogiske læringsmiljø også indrettet til leg i både større og mindre grupper. De kan blive udfordret og kan eksperimentere i bevægelsesrummet, som er tilgængeligt dagligt. Begge huse har bevægelsesrum, som er tilgængeligt for børnene og her kan børnene udfolde sig, både i voksen- og børnestyrede bevægelsesaktiviteter/-leg. Derudover indbyder det pædagogiske læringsmiljø også til at børnene blandt andet kan hoppe ned fra stole, gå på line, lave kolbøtter på madrassen, danse og kravle rundt som dyr.

Legepladsens pædagogiske læringsmiljø har også alle muligheder til motorisk udfoldelse, og vi er ude på den dagligt. Børnene kan klatre i træer, løbe, cykle, trille ned af bakken og i det hele taget udfordre sig selv alt efter, hvor de befinder sig i deres nærmeste udviklingszone. Vi voksne går forrest som rollemønstre og opfordrer samt opmuntrer børnene til bevægelse. Vi udfordrer og støtter det enkelte barn, med udgangspunkt i barnets nærmeste zone for udvikling. Vi viser glæde, og udstråler at det er sjovt at røre sig. Vi ser det som en vigtig del af dagligdagen og ikke kun i projekter få gange årligt.

Vi har dog også tradition for bevægelsesuger og motionsdag med forældre for at sætte yderligere fokus på området - og for at opfordre til, at skabe gode vaner hjemme, da vaner grundlægges tidligt, og opbygges gennem mange år, for til sidst at blive en fast bestanddel af hverdagen.

Læringsmiljøet skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse. Vi har i vores pædagogiske læringsmiljø fokus på at børnene opnår en

bevidsthed og en balance mellem henholdsvis at være i høj og lav arousal. Dette gør vi dels ved at tilrettelægge aktiviteter hvor børnene får pulsen op og dels ved at holde hvilepause med børnene, hvor de har mulighed for at få kroppen helt ned i gear, mærke hjerterytmen falde og blot ligge og lytte til en historie. Derudover arbejder vi meget i små grupper, og sørger for at vi bruger hele huset for netop at børnene har mulighed for at være i ro i aktiviteten.

Gennem en anerkendende og omsorgsfuld tilgang til børnene skaber vi rammer for positive oplevelser, og gode aktiviteter, som udfordrer det enkelte barn tilpas således at barnet føler sig tryk i at kaste sig ud i udfordringer og samtidig opleve at det er sjovt.

Vi giver barnet mulighed for legitim perifer deltagelse, hvor barnet stille og roligt i eget tempo kan komme ind i legen/aktiviteten, måske med en hjælpende hånd fra den voksne. Det er med til at fremme barnets lyst og mod til at deltage. Barnet skal opleve en succes med udfordringen, da det vil motivere barnet til at springe ud i endnu en udfordring næste gang.

Børn lærer bedst, når de har det sjovt og er motiverede, så vi forsøger at vække børnenes opmærksomhed og lyst til aktiv involvering.

Vi ser muligheder fremfor begrænsninger.

Vi er indenfor, det er morgen og børnene møder stille og roligt ind. 3 børnehavebørn på 5 år fra skovtroldegruppen bliver mere og mere aktive, og det ender med at de nærmest løber rundt på stuen. Det skaber mere og mere uro blandt de andre børn, og pædagogen vælger derfor at bryde ind. I stedet for at stoppe legen, vælger hun at sige til børnene at hun har en rigtig god ide til hvordan de kan lege videre, nemlig at de kan bygge en forhindringsbane sammen. De trækker ind på den bagerste del af stuen, og tager en masse stole med sig. Pædagogen får lavet banen sammen med børnene, og de kan nu gå på line på stole, hoppe på trampolinen og til sidste kravle over bordet. Det er en evighedsbane som går i ring og ikke har nogen ende, og flere venner kommer til. De fortsætter med banen en halv times tid, og børnene finder undervejs flere redskaber, som de udbygger banen med. De fik udfordret sig motorisk, fik plads til at være aktive samtidig med, at det gav ro og mulighed for fordybelse til anden leg for de børn, som ikke ønskede at deltage i forhindringsbanelegen.

Praksiseksempel – børnehaven/Hyldemosen

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Trolde- og Hyldemosen er naturen et rum, hvor børn kan udfolde sin fantasi, få sanseindtryk og være nysgerrige. Et væltet træ kan være et tog eller en ildsprudlende drage. En pind kan være en nøgle, en tryllestav eller et gevær. Gennem naturens ”neutrale” genstande, kan børnene udforske tilgangen til brugen af fantasi. Når døren til vores udeområde åbnes, træder man ud til en verden af muligheder. Vi er ude hele året i al slags vejr, og på den måde oplever børnene årstidernes skiftende fænomener, såsom sne, sol, blæst, regn, skiftende farver med mere, og får på den måde en masse forskellige sanseindtryk. De mærker græs mellem tærerne, maser mudder mellem fingrene, bliver våd af regnen og hører fuglene synge.

Vores udeområde indeholder alt fra gynger, træer til at klatre i, bålsted, bakker, cykelmuligheder, græsområder, mulighed for vandleg, klatrestativ, sandkasse, rutsjebane, og naturens egne hyggekrege. Trolde- og Hyldemosens legepladser understøtter at alle børn får en konkret erfaring med naturen, den giver børnene forskellige udfordringer, hvor de kan udvikle deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen i trygge rammer. Her kan de lege i sandkassen, hoppe i vandpytter, lede efter dyr under sten og lege med naturens forskellige materialer.

Det pædagogiske personale i begge huse skaber små læringsmiljøer, og tilbyder børnene forskellige muligheder for at være kreative med naturen, og følger børnenes spor. Eksempelvis sidder Anton og Sofie fra børnehaven på bænken ude på legepladsen, og har svært ved at finde på noget at lave. Pædagogen kommer hen, og spørger om de ikke kan gå hen i jorden og finde en regnorm. Den ide er de med på, og kommer kort tid efter stolte tilbage med en regnorm i en spand. De bliver nu sendt ud for at finde en blomst, og igen kommer de stolte tilbage for at vise deres ting frem. Det ender ud med at pædagogen finder papir og blyant frem og laver en naturbingo med børnene, hvor de er med til at tegne de ting der skal findes. Flere

børn kommer til, og der skabes nu et større fællesskab, hvor de går på jagt sammen. Eller når et vuggestuebarn sidder i sandkassen og "bager" sandkager og inviterer den voksne hen for at smage, bliver den voksne en rollemodel og går meget engageret ind i legen, hvor den bliver til en større samtale og legen helt af sig selv udvikles til en købmand, og flere nysgerrige børn kommer til.

En anden ting vi bruger vores udeområde til er at lave bål. Her kan der fortælles mange røverhistorier, laves bålmad, synges sange og i det hele taget give børn en viden omkring, hvordan man laver bål og begærder sig omkring bålet.

I nærområdet har vi skov, sø, forskellige små legepladser, græsområder og masser af stisystemer, hvor børnenes frit kan være nysgerrige, og undersøge blomster, dyr, blade med mere. Vi har Kildegårdens naturcenter til rådighed en til to uger om året, samt mulighed for at bruge naturvejlederen. Derudover kan vi selv komme og bruge området, så meget vi har lyst til. Yderligere har vi årskort til Zoo, og kan tage derind for at se dyrene, og blive klogere på forskellige områder.

I hverdagen går vi voksne foran, ved siden af og bagved børnene, når de udforsker naturen. Vi er med til at motivere børnene til at være ude i alt slags vejr, vi skaber begejstring for selv de små ting såsom at finde en lille bænkebidder, vi hopper med på børns nysgerrighed, stiller udvidende spørgsmål som "hvad kan vi mon bruge den til", "kan vi mon spise den" og så videre eller bruger digitale medier til at finde svar på alle deres spørgsmål. Vi inddrager børnenes ideer, og videreudvikler på dem. Vi er igangsættere, og inspirationskilder til deres lege i naturen.

Når vi er ude i naturen med børnene, giver det os ligeledes en mulighed for, at introducere børnene for, hvordan vi som mennesker påvirker naturen og videregivelse af, hvordan vi bruger og sparer på naturens ressourcer. Vi præsenterer børnene for en forståelse for bæredygtig udvikling, og giver børnene dannelse i, hvordan vi skal passe på vores natur ved eksempelvis at have skraldetema, og samle skrald i naturen.

Ved planlagte og spontane aktiviteter bliver børnene udfordret i forskellige terræn. Det kan være forskellige bevægelsesaktiviteter på græsset, kridtmaling på asfalten, klatring i træer, leg i sandkassen eller hoppeleg i vandpytten.

Når børnene finder ting i naturen hjælper vi dem med at kategorisere og sætter forskellige begreber på for børnene som mange/få, stor/lille, tung/let, over/under. Vi eksperimenterer og laver forsøg med naturens materialer. Her kan vi finde ud af, hvad der kan synke, og hvad der kan flyde. Vi kan lave en vulkan med cola og mentos, vandforsøg, dyrespor, blomstertryk. Det giver en genkendelighed for børnene, når de færdes og leger ude i naturen, når de eksempelvis går en tur med mor og far rundt om søen, og ser en pind flyde på vandet.

Vi har forskellige årlige aktiviteter og traditioner, som bliver afholdt ude i naturen såsom søløb, bevægelsesuger, sommerfest, Kildegårdsuger og bedsteforældredagen. Det giver dem en mulighed for at forstå og opleve menneskets forbundenhed med naturen. Det at skabe nogle positive minder med naturen forankrer sig i kroppen og tages med videre i livet.

Til vores årlige bedsteforældredag inviteres bedsteforældrene til nogle hyggelige timer sammen med deres barnebarn, hvor formålet er at de skal plante en blomst sammen, og få skabt en hyggelig naturoplevelse, som har en stor betydning for begge parter. I den efterfølgende tid kan barnet følge med i blomstens udvikling, og på den måde have et fælles tredje med sine bedsteforældre, som de kan have en dialog om længe.

En lille gruppe skal på tur rundt om søen, inden turen samler pædagogen de 5 piger på 4-5 år som skal med, til en snak om hvad man kan finde/se på sin vej. Pædagogen starter med at byde ind "jeg tror vi ser et træ" straks kommer der et bud fra en af de ældste piger "jeg tror vi ser en sommerfugl", en anden siger "hvad med en skovsnegl eller en hund?" en tredje byder ind "jeg tror vi ser en hundelort for dem ser jeg altid når jeg går tur med min mor".

Der kommer mange bud alt fra mariehøns, bænke, mælkebøtter, cigaretskod til bier og ænder. I fællesskab tegner gruppen en "bingoplade" med små tegninger af alt hvad børnene kan komme på. Pigerne skiftes til at holde pladen og krydse af undervejs, "se der sidder en sommerfugl" siger en, "jeg tror jeg kan høre en bi" siger en anden. Pigerne opdager endnu flere dyr og planter end de har tegnet "kan vi ikke gøre det igen næste gang? For så skal vi bare huske at jeg altså så en regnorm og tegne den på bingopladen"

Når vi har forberedt os på denne måde ved at medinddrage børnene inden afgang, oplever vi at børnene ser naturen og deres omgivelser med andre øjne, de går til opgaven med stor iver og vi får mange gode snakke undervejs i vores jagt på fuld plade.

Praksiseksempel børnehaven/Troldemosen

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Trolde- og Hyldemosen sørger vi for, at børnene bliver præsenteret for forskellige udtryksformer og værdier indenfor kultur, æstetik og fællesskab igennem vores læringsmiljøer. Vi giver børnene forskellige kulturelle oplevelser hvor de blandt andet selv er medskabere i et større fællesskab.

Vi har faste traditioner som for eksempel, juletiden, påske og fastelavn. Men vi har også skabt vores egne traditioner som, bedsteforældredag, cirkusfest og søløb. Traditioner er med til at styrke fællesskabet, med til at give os et fælles udgangspunkt og en fælles kulturarv.

Vi har værksteder med materialer der understøtter de kunstneriske udtryksformer. Rytmikrum hvor der er plads til sang og dans. Det at være fælles om at skabe en oplevelses indenfor kultur og æstetik er med til at styrke børns deltagelsesmuligheder i fællesskabet.

Vi ser børnene som medskabere og inddrager dem i processen. Vi giver dem plads til at eksperimentere og øve sig i, at der ikke er noget der er rigtigt eller forkert. Viser børnene, at det er en styrke at have forståelse for egne og andres forskelligheder.

Som pædagogisk personale er vi aktivt deltagende og engageret. På den måde giver vi børnene lyst og glæde ved deltagelse. Det skal være nemt og tilgængeligt så alle børn kan deltage på deres egne præmisser.

Cirkusfesten, som er en af vores årlige traditioner, er et godt eksempel på, at børnene i den grad er med-

skabende. Først får børnene mulighed for at vælge hvad de godt kunne tænke sig at være i forestillingen. Der er altid flere børn der gerne vil være det samme. På den måde kan der blive skabt små fællesskaber i det store fællesskab.

Det pædagogiske personale er hele tiden med til at motivere børnene og styrke og støtte dem. Der bliver arbejdet med forskellige udtryksformer, da der skal laves cirkusplakater i værkstedet, øves i at gå på line, eller man kan være deltagende ved bare at kigge på. Alle er en del af den fælles proces - en del af fællesskabet. På selve dagen hvor forestillingen bliver vist for forældrene, oplever børnene en glæde ved aktivt at have formidlet en kulturel oplevelse.

Det pædagogiske personale har ud fra børnenes spor planlagt hvilken optræden vuggestuen skal udføre til cirkusfesten. Det har de gjort ud fra hvilke aktiviteter og sange der optager børnene.

De voksne har observeret at "baby Shark" sangen er en alle vuggestue børnene har en relation til. De store vuggestuebørn, kan synge omkvædet, og danse med. De helt små vuggestuebørn sidder og bevæger sig med til sangen. På den måde bliver det en aktivitet hvor alle børnene er sammen og de er en del af et større fællesskab. De er i gang med en skabende proces hvor der er et resultat til sidst.

Det er tidlig morgen i vuggestuen, en pige på 2½ år er lige kommet. I vuggestuen er der mødt andre børn – de helt små. Pædagogen og pigen snakker om, at de snart skal optræde til cirkusfesten. At de skal synge og danse til Baby shark. Pædagogen spørger pigen, hvordan får vi de helt små vuggestue børn med? Pigen tænker lidt. Pædagogen spørger så, synes du ikke, at det er en god ide, at vi sætter sangen på nu, så kan vi øve os. Pigen smiler og synes ideen er rigtig god.

Praksiseksempel – Hyldemosen - vuggestuen

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.